

kształtem do ziarniaków, występujące pojedynczo lub układające się w łańcuszki.

Na pożywkach (agar z surowicą, agar z krwią i „Endo”) po 24-godzinnej inkubacji w cieplarni przy 37°C, wystąpił wzrost drobniotkich okrągłych kolonii, początkowo przejrzystych o wyglądzie śluzowatym, które po dalszych 24 godz. przetrzymania w temp. pokojowej znacznie się powiększyły i przybrały barwę szarobiaławą, środek kolonii nieco się uwypuklił.

B a d a n i a b i o l o g i c z n e. Zawiesinę z narządów wewnętrznych padłych nutrii zaszczepiono świnki morskie, które padły po 18—19 dniach. Obrazy sekcyjne: W miejscu iniekcji otorbione ognisko ropne, wielkości orzecha laskowego wypełnione ropą barwy śmietankowej.

Wątroba i śledziona przekrwione, silnie powiększone, z licznymi guzkami barwy biało-żółtawej, wielkości od główki szpilki do ziarna

soczewicy. Węzły chłonne wątroby powiększone, zawierające wewnątrz nekrotyczne masy. Nerki obrzękłe. Błona śluzowa żołądka bez zmian. Błona śluzowa jelit zmieniona nieżyto. W płucach dość liczne guzki od ziarna soczewicy do polnego grochu. Wykonane posiewy z wątroby, śledziony i płuc dały taki sam wzrost jaki otrzymano z narządów wewnętrznych padłych nutrii. Na podstawie wyników w/w badań stwierdzono, iż nutrie padły na rodentiozę (*pseudotuberculosis rodentium*).

Opisane przypadki potwierdzają, że rodentioza nutrii jest schorzeniem o ograniczonej zakaźności i zwalczanie jej oraz zapobieganie nie stwarza specjalnych trudności. Dobre warunki sanitarno-higieniczne, zdrowa karma, stale kontrolowana deratyzacja, wreszcie izolacja podejrzanych o chorobę zwierząt, w zupełności zdają się zabezpieczać hodowlę nutrii przed rodentiozą.

T. JASTRZĘBSKI

Kilka uwag na temat XXV Sesji Międzynarodowego Biura Epizootycznego w Paryżu

(Office International des Epizooties O. I. E.)

Coroczne sesje Międzynarodowego Biura Epizootycznego w Paryżu (M. B. E.), prowadzone ostatnio przez uczonego tej miary co odkrywca anatoksyn prof. G. Ramon, odgrywają coraz poważniejszą rolę w kształtowaniu opinii naukowej świata weterynaryjnego. W związku z tym w uzupełnieniu sprawozdania doc. Kobusiewicza (Med-Wet. 1957 Nr 8, s. 449), które objęło tylko pewne wybrane zagadnienia z obrad, wskazane jest zapoznanie się, choćby w skrócony sposób z pozostałymi omawianymi na sesji tematami i przyjętymi przez zjazd zaleceniami.

Należy przede wszystkim podkreślić, że Międzynarodowe Biuro Epizootyczne w Paryżu nie jest instytucją, której uchwały miałyby moc obowiązującą dla państw członków, a tymbardziej nieczłonków Biura. Wszystkie uchwały Biura są tylko zaleceniami opartymi na aktualnym stanie wiedzy. Poszczególne rządy mogą je wykonać natychmiast lub po dłuższym czy krótszym okresie karencyjnym, ale mogą ich również nie wykonać. Tym niemniej MBE reprezentuje do pewnego stopnia interesy całości, stara się czuwać czy zalecenia są wykonywane i gotowe jest nawet starać się w pewnych przypadkach o uzyskanie z innych organizacji międzynarodowych pomocy finansowej lub technicznej dla terenów, gdzie to okazałoby się konieczne. Wnosząc z opublikowanych głosów dyskusji zaznacza się dążność do ściślejszego związania członków i zmiany w tym kierunku statutu. W związku z tym, jako pierwszy punkt porządku dziennego w 1958 r., przewiduje się sprawę zmiany regulaminu administracyjnego MBE.

Spśród licznych zagadnień omawianych na MBE, na pierwsze miejsce, jak to podkreślił doc. Kobusiewicz, wysunęła się i w tym roku sprawa pryszczycy. Dyrektor techniczny Biura prof. dr Ramon po przeanalizowaniu przebiegu pryszczycy w różnych krajach europejskich, stosujących różne metody walki, stanął na stanowisku, że jedyną pewną metodą zwalczania pryszczycy jest wybijanie zwierząt chorych i podejrzanych, przypomniał, że MBE zalecało tę metodę „w krajach gdzie jest to możliwe” już w latach 1946 i 1954 i stwierdził, że same szczepienia bez użycia środków policyjno-sanitarnych nie mogą doprowadzić

do likwidacji epizootii, gdyż szczepionki dają stosunkowo krótkotrwałą odporność, a długotrwałe nosicielstwo po przechorowaniu powoduje powstawanie nowych ognisk choroby. Prof. Ramon oświadczył, że widzi możliwość zwalczania pryszczycy na kontynencie europejskim, a z czasem i w innych krajach tylko na drodze upowszechnienia systemu wybijania zwierząt chorych i podejrzanych i zaproponował zawarcie „konwencji międzynarodowej dla zapobiegania pryszczycy”.

Bardzo ożywiona dyskusja wykazała, że w szeregu krajów nie ma obecnie warunków wprowadzenia akcji wybijania. Wielu mówców nie zgodziło się również z opinią prof. Ramona co do szczepionek (patrz Kobusiewicz). Obawiano się także uchwalenia zaleceń, które nie będą mogły być wykonane.

W związku z tym żadne nowe zalecenia w sprawie pryszczycy nie zostały uchwalone, przypomniano tylko zalecenia wcześniejsze z lat 1946—1954, które zwracają uwagę na metodę wybijania jako wskazaną, pozostawiając w praktyce każdemu krajowi wolną rękę co do sposobu walki i postanowiono utrzymać temat pryszczycy na porządku dziennym sesji 1958 r.

Księgosusz — u bydła w Europie nie występuje; natomiast stanowi jeszcze ciągle poważne zagrożenie dla Azji i Afryki; w krajach tych prowadzi się ostatnio energiczne zwalczanie tej choroby przede wszystkim za pomocą szczepionki lapinizowanej Nokamury. W związku z tym przyjęto następujące zalecenie: „MBE zaleca: ponieważ jest dowiedzione, że wirus księgosusza zachowuje żywotność w mięsie i narządach wewn. tak w stanie świeżym jak i chłodzonych lub mrożonych — żaden kraj wolny od tej choroby nie będzie importował tego rodzaju mięsa i podrobów z kraju lub terenu zakażonego księgosuzem”.

Wścieklizna. Treść sprawozdania i dyskusji podał doc. Kobusiewicz, wobec czego takowe pomijam. Powzięto uchwałę następującej treści:

„MBE biorąc pod uwagę zwiększenie wścieklizny w wielu krajach i wyniki obserwacji poczynionych przez specjalistów nad uodparnianiem zapobiegawczym:

1. przypomina uchwały i zalecenia powzięte w 1954 r. na sesji XXII (o wybijaniu psów chorych, podejrzanym i bezpańskich itp.),

2. zaleca w czasie kampanii szczepiennych szczepić systematycznie wszystkie psy niezależnie od ich wieku. Młode psy, które były szczepione przed osiągnięciem 3 m-cy winny być obowiązkowo szczepione jak tylko osiągną ten wiek,

3. zwraca uwagę na znaczenie ekonomiczne szczepień dużych zwierząt trawożernych w okolicach gdzie istnieje duże niebezpieczeństwo zarażenia”.

Bluetong owiec (nieżytowe zapalenie płuc) zreferowali prof. Ovejero del Agua (Hiszpania) oraz Manso Ribeiro i współpr. (Portugalia). Choroba ta opisana po raz pierwszy w 1876 r. występowała w Afryce Południowej, potem w Afryce Wschodniej, na wyspie Cypr, w Syrii, w Turcji, w Izraelu i w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. W 1956 r. choroba pojawiła się w Portugalii i Hiszpanii, przy czym rozszerzała się tak gwałtownie, że w ciągu 2 m-cy objęła połowę Portugalii; równie szybko rozszerzała się wśród owiec w Hiszpanii. Chorobę wywołuje wirus, dający się hodować na zarodkach kurzych. Chorują głównie owce, w mniejszym stopniu bydło. Zachorowalność owiec wynosi 50—60%; śmiertelność podawana jest na 40—50%; w Hiszpanii jednak notowano straty wynoszące 75,3% owiec (132.759 szt.) i 3,58% bydła (9 szt.). Zarazek przenoszą owady, głównie komary.

Chorobę cechuje temp. 40—42°, obrzmienie i zasinienie języka, wrzodzące i martwicowe zapalenia jamy ustnej, duszność, biegunka, niekiedy odpadnięcie puszki kopytowej. Szczepienia wirusem awianizowanym tetrawalentnym otrzymanym z Onderstepoort (Afryka Płd.) dały wyniki dobre.

Myksomatoza królików. występuje nadal we Francji, dość często w Portugalii i Italii, a sporadycznie w Austrii, Belgii i Szwajcarii.

Dużo uwagi poświęcono pomorowi świń — wyniki omówił w swym sprawozdaniu doc. Kobusiewicz, dlatego tu je pominiemy.

Pomór afrykański świń omówił bakteriolog z Angoli M. Leite Velho. Wirus pomoru świń na południu Sahary ma nadzwyczajną zjadliwość i własności antygenowe odmienne od wirusa wywołującego pomór w Ameryce i Europie. Okres wylegania choroby wynosi 5—10 dni; śmierć następuje b. szybko. Surowica odpornościowa działająca skutecznie na wirus europejski i amerykański nie działa nawet w dużych dawkach na wirus afrykański. Dokonano adaptacji wirusa do królika metodą Koprowskiego. Zjadliwość szczepu wyjściowego dla świni wynosiła 10—11 ml krwi. Króliki zakażano donosowo; odczyn polegał na wystąpieniu gorączki; część królików złączyła przy dalszych pasażach padała. Zmiany anatomiczno-patologiczne u królików polegały na wystąpieniu drobnych wybroczyn pod nasierdziem i w sierdziem, w węzłach chłonnych i w błonach śluzowych przewodu pokarmowego i pęcherza moczowego; w jamie brzusznej stwierdzano wysięk, przy ostrym przebiegu. Pomimo wykonania 85 kolejnych pasażów przez króliki, zjadliwość szczepu dla świń utrzymała się.

Pomór rzekomy drobiu — omówił przedstawiciel Jugosławii M. Fiolic. W Jugosławii 1. I. 57 r. było 19655 tys. ptactwa, z czego 16 milionów kur, przeważnie w hodowlach małych; wg statystyki przeciętna ilość kur w jednej hodowli wynosiła 6,3 kury. Zwalczenie pomoru jest obowiązkowe. Szczepienia masowe prowadzone są szczepem osłabionym Mukteswar w listopadzie i grudniu; straty poszczepienne polegały na znoszeniu przez ok. 5% niosek przez ok. 15 dni jaj bez skorupki; u ok. 1% ptaków szczepionych występowały objawy nerwowe.

Do szczepienia kurcząt zastosowano szczep osłabione Haifa i Komaroff. Rezultaty były b. dobre. Ilość ferm zakażonych stale spada: w r. 1954 było ich 7697 w r. 1955 — 2227 i w r. 1956 — 728, Służba wetery-

naryjna spodziewa się, że w niedługim czasie pomór drobiu w Jugosławii zostanie zupełnie zwalczony.

Badania porównawcze nad grupą drobnoustrojów pleuropneumonii (PPLO) nazwanych przez Turnera — Borrelomycetes omówili prof. F. Gerlach oraz dwaj Włosi Ceccarelli i Fontanelli. Drobnoustroje te stanowią specjalną odmianę bakterii; cechuje je wielopostaciowość i przesączalność przez sączki bakteryjne. Borrelomycetes w odróżnieniu od wirusów mogą jednak namnażać się na pożywkach nie zawierających komórek żywych; wymagają natomiast obecności w pożywce cholesterolu i innych steroli; dobrze rozmnażają się na zarodkach kurzych; przeważnie są tlenowcami; niektóre beztlenowcami. Wszystkie szczepy chorobotwórcze rosną na pożywkach z dużą ilością surowicy. Dotychczas poznano przedstawicieli tej grupy przy następujących chorobach:

a — u bydła — zaraza płucna i niektóre zakażenia narządów płciowych;

b — u owiec — zaraźliwa bezmleczność, pleuropneumonia. choroba dróg oddechowych Greiga, choroba nóg Beveridge'a,

c — u kóz — bezmleczność zakaźna, pleuropneumonia, choroba obrzękowa kóz w Sparcie, choroba posocznicowa Cordy'ego, Adlera i Yamamoto,

d — u drobiu — przewlekła choroba dróg oddechowych, zakaźne zapalenie zatok; różne schorzenia kałek, gołębi itp.

e — u innych zwierząt — kilka szczepów wyosobniono przy chorobach świń, psów, szczurów, myszy, świnek morskich.

Prócz tego nie chorobotwórcze szczepki wyosobniono z ziemi i ściętek.

Salmonelozy. Rozpatrzono 7 doniesień z różnych krajów o profilaktyce salmoneloz u ludzi i zwierząt. Stwierdzono duży wpływ zakażonych mączek mięsnych i rybnych na rozpowszechnienie salmoneloz u zwierząt. Preparaty te są niebezpieczne i dla człowieka, przy czym choroba przenoszona bywa nie tylko przez chore zwierzęta ale także przy produkcji, przerobieniu i transporcie materiału zakażonego. Rozpatrywano także profilaktykę salmoneloz przy produkcji konserw oraz diagnostykę salmoneloz. Przyjęto następujące zalecenia:

1. MBE zwraca uwagę rządów i lekarzy weterynarii na znaczenie salmoneloz, które jak to omówiono na XXV sesji MBE stanowią poważny problem dla weterynarii i zdrowia publicznego,

2. MBE przyjmuje do wiadomości współpracę nawiązaną w wielu krajach między czynnikami weterynaryjnymi i zajmującymi się sprawami zdrowia publicznego dla opanowania salmoneloz u zwierząt i ludzi i proponuje aby podobna współpraca została nawiązana i w innych krajach.

3. MBE przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości współpracę ułatwiającą rozpoznanie zarazki salmoneloz zaofiarowaną przez światowe ośrodki dla salmoneloz w Kopenhadze, Londynie i Atlancie oraz ich oddziały narodowe w innych krajach i zaleca aby i inne kraje nawiązały odpowiednie kontakty dla ustalenia epidemiologii salmoneloz,

4. Dla zapobieżenia szerszemu rozpowszechnieniu zakażeń salmonelami przez eksport produktów zwierzęcych MBE zaleca wprowadzenie następujących przepisów:

a — kraje eksportujące jaja, mączkę mięsna, kostną i rybią winny wydać zarządzenia zabezpieczające wymienione produkty od zakażenia przez salmonelę,

b — mączka rybna, mięsna i kostna przeznaczone do karmienia zwierząt winny być przed eksportem wyjałowione,

c — w celu zabezpieczenia produktów już wyjałowionych od nowego zakażenia w wytwórniach należy ściśle oddzielić część „czystą” fabryki, gdzie mączki są pakowane i przechowywane, od części zakażonej, gdzie składane są surowice,

d — wymienione produkty winny być tak pakowane aby były wystarczająco zabezpieczone od wilgoci

i wtórnego zakażenia podczas magazynowania i transportu,

e — pełny kompleks środków zapobiegawczych p-ko salmonelozie w rzeźniach i w hodowli zwierząt małych i dużych pod kątem widzenia potrzeb zdrowia ludzkiego winien być przedyskutowany na najbliższej sesji M. B. E.

Ryby i ich przetwory. Przyjęto następujące zalecenia M. B. E. biorąc pod uwagę:

1. rosnące znaczenie ryb i ich przetworów w odżywianiu ludzi,

2. pilną konieczność stałego polepszania jakości w/w przetworów,

3. wielką różnorodność używanych obecnie procesów technologicznych konserwowania ryb i ich przetworów do spożycia,

4. rosnącą możliwość zakażenia w/w produktów przez zarazki chorobotwórcze i inne, zarówno podczas przerobu jak i podczas rozprowadzania,

5. rolę publicznej służby weterynaryjnej, która zarówno dzięki przygotowaniu zawodowemu jak i odpowiedzialności prawnej jest jedyną władzą mogącą wprowadzić w życie odpowiednie zarządzenia, konieczne w tej dziedzinie dla zabezpieczenia zdrowia publicznego.

zaleca

a — przekazać władzom weterynaryjnym krajów członków MBE środki umożliwiające badanie i kontrolę produktów rybackich i ich przetworów przeznaczonych do spożycia aby podnieść ich jakość,

b — prowadzić nadal intensywne badanie metod konserwowania produktów rybnych i ustalać normatywy techniczne dla laboratoriów zajmujących się oceną jakości w/w produktów,

c — dopuszczać do obrotu na rynkach międzynarodowych tylko takie koncentraty białkowe, których nieszkodliwość pod względem mikrobiologicznym dla człowieka i zwierząt jest pewna.

O wpływie czynników klimatycznych na rozwój epizootii mówili P. Carton i R. Wittoz. Według tych autorów czynniki klimatyczne (światło, słońce, wilgoć itp.) mają wpływ na oporność człowieka i zwierząt na różne choroby i na procesy immunologiczne. Np. stwierdzono w Niemczech, że niska temperatura przedłuża okres wylegania pryszczycy, a wysoka skraca. Isabnagar w Indiach wykazał doświadczalnie, że bydło szczepione przeciwko księgosuszowi i trzymane następnie 5—10 dni na słońcu wykazywało słabszą odporność niż zwierzęta trzymane w tym czasie w cieniu. W Niemczech po szczepieniu czynnobiernym przeciwko pryszczycy, trzymanie bydła w cieple skracało okres wylegania, a ochłodzenie pomieszczenia powodowało po 12—24 godz. łagodny przebieg choroby.

Echinokokoza — hydatiozoza

Po wysłuchaniu referatu prof. Trawińskiego o cysticerkozie u ludzi i zwierząt ze specjalnym uwzględnieniem umiejscowienia się pasożytów w mózgu przyjęto następujące zalecenia: „MBE biorąc pod uwagę rezultaty ankiety opracowanej przez stałą komisję wybraną na XXIII sesji i prace tej komisji na XXIV i XXV sesji potwierdza konieczność dalszych badań epidemiologicznych nad echinokokoza i poszukiwaniem najbardziej skutecznych środków zwalczających tę chorobę pasożytniczą jako specjalnie niebezpieczną dla człowieka i powodującą w wielu przypadkach wielkie straty ekonomiczne i socjalne (hospitalizacja, zmniejszenie produkcji zwierzęcej). Profilaktyka echinokokozy dotycząca zwierząt miesożernych żywicieli tasiemców i zwierząt gospodarskich będących żywicielami bąblowców, należy zasadniczo do zakresu pracy lekarza weterynaryjnego. Jednak potrzebna jest szeroka współpraca z jednej strony między przedstawicielami medycyny ludzkiej i służby weterynaryjnej a z drugiej między M. B. E., Międzynarodowym Towar-

zystwem Hydatologii, światową organizacją zdrowia i innych organizacji zainteresowanych“.

M. B. E. przypomina w związku z tym swe zalecenia z 1956 r. na sesji XXIV, zaleca spotęgowanie prac nad środkami zabijającymi i wypędzającymi tasiemce, zwł. atebryną, oraz środkami zabijającymi jajeczka, zawiadamianie MBE o sposobach i wynikach walki w poszczególnych krajach, o wysokości strat ekonomicznych, o odpowiedniej propagandzie wśród ludności itp. Prócz tego ustalono, że choroba ma być odtąd nazywana echinokokoza — hydatiozoza.

* * *

Poza tym ustalono, że XXVI sesja M. B. E. odbędzie się od 19 do 24.V.1958 r. z następującym tymczasowym porządkiem dziennym:

Sprawy z dnia

1. Regulamin administracyjny M. B. E.
2. Bluetongue owiec — J. Manso Ribeiro i Oliveira Noronha (Portugalia), A. Campano i C. S. Botija (Hiszpania).
3. Diagnostyka bruceloz zwierzęcych — Diernhofer (Austria), M. Ottosen (Dania), Stableforth (Wielka Brytania), Papachristophilon (Grecja), Berthelon, Lafenetre i Gaumont (Francja), Van den Born (Holandia).
4. Pasterelozy zwierzęce. Salazar (Columbia), E. Tropa (Portugalia), Nikiforowa (Zw. Radziecki), Michajłowic (Jugosławia), Sauret (Francja), Stamatin (Rumunia).
5. Leptospirozy. Gsell (Szwajcaria), Popovici i Jivoin (Rumunia), Paltrinieri (Italia), Manninger (Węgry), Lubaszenko (Zw. Radziecki), Van den Haeden (Izrael).

Doniesienia

1. Odczyn nieswoistej reakcji tuberkuliny. Verge i Lucas (Francja), A. B. Patterson (Wielka Brytania), Trautwein (Niemcy).
2. Lumpy skin disease. Alexander (Unia Płd. Afr.), Lalanne (Madagaskar).
3. Profilaktyka salmoneloz. Ovejero del Agua (Hiszpania).
4. Badania ekologiczne salmoneloz w Anglii. M. Savara Da Costa (Angola).
5. Ankieta statystyczna salmoneloz Merle (M. B. E.).
6. Antropozoonozy przenoszone przez mięso. A. Trawiński (Polska).
7. Wirus zapalenia płuc bydła. M. Ottosen (Dania).
8. Szczepienia p-ko chorobie cieszyńskiej w Polsce. J. Szaflarski i Z. Larski.
9. Choroba motylicza owiec wywołana przez *Dicrocoelium lanceolatum*. Pegreff (Italia), Euzeby i Rossi (Francja).
10. Zapobieganie pryszczycy w Australii. R. N. Warde (Australia).
11. Epizootologia regionalna pryszczycy. Fogedby, Kagi Saito, Vittoz, Beaton Martinez, Henderson.
12. Ankieta o cysticerkozie w różnych krajach. Merle (M. B. E.).
13. Transport zwierząt w handlu międzynarodowym. Van der Born.
14. Współpraca między medycyną ludzką a weterynaryją w walce z antropozoonozami. Van den Born.

Komisje

Sprawozdanie Komisji stałej echinokokozy — hydatiozozy.

Sprawozdanie Komisji stałej patologii pszczół.

Sprawozdanie Komisji stałej standaryzacji produktów biologicznych używanych w weterynarii.

Poza tym pozostawiono na porządku dziennym: pryszczycę, księgosusz i wściekliznę.